

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ТУРИЗМУ, БІЗНЕСУ І ПСИХОЛОГІЇ

Кафедра психології і туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчально-виховної роботи

Мирослав СОЛОВЕЙ

«23» червня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Туристичне краєзнавство

галузь знань	24 Сфера обслуговування
спеціальність	242 Туризм і рекреація
освітній рівень	перший (бакалаврський)
освітня програма	Туристичне обслуговування
статус дисципліни	нормативна

Форма здобуття освіти	денна
Навчальний рік	2023/2024
Семестр	I, II
Кількість кредитів ЄКТС	8
Мова навчання	українська
Форма підсумкового контролю	залік, іспит

Розробник: кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри психології і туризму Київського національного лінгвістичного університету Гедін М.С.

СХВАЛЕНО на засіданні кафедри психології і туризму

«08» червня 2023 року, протокол № 16

Завідувач кафедри

Олександр БОНДАРЕНКО

СХВАЛЕНО на засіданні вченої ради факультету туризму, бізнесу і психології

«23» червня 2023 року, протокол № 9

Голова вченої ради факультету

Ганна КУЧЕРЯВА

1. Мета вивчення дисципліни

Метою дисципліни «Туристичне краєзнавство» є ознайомити здобувачів вищої освіти з теоретичними засадами курсу, особливостями використання туристичних ресурсів для організації туристичної діяльності, а також показати вплив природних ресурсів та історико-культурних надбань на розвиток туристичної привабливості краю.

2. Загальний обсяг (відповідно до навчального плану) - 8 кредитів ЄКТС; 240

год.,

зокрема:

I семестр

лекції – 28 год.

семінарські заняття – 32 год.

самостійна робота – 60 год.

II семестр

лекції – 28 год.

семінарські заняття – 32 год.

самостійна робота – 60 год.

3. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни:

Передумовою до вивчення дисципліни „Туристичне краєзнавство” є вивчення дисциплін „Географія”, „Історія державотворення України”.

Здобувачі вищої освіти повинні:

3.1. Знати понятійно-категоріальний апарат сфери туризму, сутність та види туризму, класифікацію та види туристсько-рекреаційних ресурсів, історію розвитку туризму в світі та в Україні, туристсько-рекреаційні ресурси та рекреаційні райони України; туристсько-рекреаційне районування та туристичні регіони світу.

3.2. Вміти оперувати понятійно-категорійним апаратом, називати види туризму та давати їм характеристику, аналізувати туристсько-рекреаційні ресурси туристичних регіонів світу та України; виділяти релевантну інформацію, робити висновки.

3.3. Володіти елементарними навичками роботи з літературними джерелами, пошуку, аналізу, систематизації та узагальнення інформації.

4. Анотація навчальної дисципліни «Туристичне краєзнавство»:

Метою дисципліни «Туристичне краєзнавство» є ознайомити здобувачів вищої освіти з теоретичними засадами курсу, особливостями використання

туристичних ресурсів для організації туристичної діяльності, а також показати вплив природних ресурсів та історико-культурних надбань на розвиток туристичної привабливості краю.

Предметом вивчення вузівського курсу «Туристичне краєзнавство» є складові туристично-рекреаційного потенціалу краю – природні рекреаційні ресурси (мінеральні води, клімат, озера тощо), ступінь їх освоєння і характер експлуатації, пам'ятки історії і культури, туристичні заклади та інші об'єкти туристичної інфраструктури тощо.

Завданням дисципліни є формування уявлень про специфіку розвитку туризму в різних туристичних регіонах України, їх ресурсний потенціал, туристичну спеціалізацію та тенденції туристичної діяльності. Здобувачам вищої освіти буде запропоновано вивчення історичних, природничо- й суспільно-географічних, культурологічних та господарсько-організаційних основ туристичного краєзнавства як нормативної дисципліни.

Курс «Туристичне краєзнавство» для здобувачів вищої освіти спеціальності 242 Туризм складається з двох модулів, що містять такі змістові модулі:

Модуль 1: *Туристичне краєзнавство в системі гуманітарних дисциплін: особливості становлення, розвитку та сучасні тенденції. У цьому модулі висвітлюється місце туристичного краєзнавства в системі гуманітарних дисциплін.*

Модуль 2: *Туристично-краєзнавчий потенціал регіонів України. У цьому модулі висвітлюються об'єкти та явища природного й антропогенного походження, які використовуються для організації туристичної діяльності в регіонах України.*

5. Завданням дисципліни «Туристичне краєзнавство» є формування уявлень про специфіку розвитку туризму в різних туристичних регіонах України, їх ресурсний потенціал, туристичну спеціалізацію та тенденції туристичної діяльності, а також формування таких загальних та фахових компетентностей:

Інтегральна компетентність:

ІК. Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел для проведення краєзнавчих досліджень.

ЗК15. Здатність зосереджуватися на результатах при виконанні завдань та вміння їх презентувати.

ЗК16. Здатність використовувати професійну термінологію, оперувати туристичною інформацією, вести дискусію та виражати власну думку в усній та письмовій формах.

Фахові компетентності:

ФК17. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

ФК19. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

ФК21. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

ФК26. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.

ФК33. Здатність аналізувати місце України у загальноєвропейському та світовому цивілізаційному процесі та туристичному просторі.

ФК35. Здатність організовувати туристично-краєзнавчу діяльність з урахуванням історико-географічних особливостей туристичних дестинацій.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни:

Результат навчання (1. Знати; 2. Уміти; 3. Комунікація; 4. Автономність і відповідальність)		Форми (та / або методи і технології навчання)	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)
Код	Результат навчання		
1.	Знати		
1.1	Знати теоретико-методологічні засади курсу, вільно володіти понятійним та термінологічним апаратом навчальної дисципліни	Лекція Методи: пояснювально-ілюстративний, проблемний, груповий, проєктний інтерактивний	Усна співбесіда Усне опитування Тестування
1.2	Знати основні етапи становлення і розвитку краєзнавства	Лекції Методи: пояснювально-ілюстративний, проблемний, груповий, проєктний інтерактивний	Усна співбесіда Усне опитування Тестування

1.3.	Знати видатних науковців-краєзнавців України	Лекції Методи: пояснювально-ілюстративний, проблемний, груповий, проєктний інтерактивний	Усна співбесіда Усне опитування Тестування
2.	Уміти		
2.1.	Аналізувати та здійснювати комплексну оцінку ресурсного потенціалу туристичних регіонів, районів, центрів	Семінарські заняття Методи: пояснювально-ілюстративний, проблемний, груповий, проєктний інтерактивний, ігровий, комп'ютерний	Усне опитування Демонстрація мультимедійних презентацій
2.2.	Визначати сучасні тенденції і регіональні пріоритети розвитку туризму в цілому та окремих його видів.	Семінарські заняття Методи: проблемний, груповий, проєктний інтерактивний, ігровий, комп'ютерний	Усне опитування Демонстрація мультимедійних презентацій
2.3.	Характеризувати можливості рідного краю для організації та проведення туристично-краєзнавчої діяльності	Семінарські заняття Методи: пояснювально-ілюстративний, проблемний, груповий, проєктний інтерактивний, ігровий, комп'ютерний	Усне опитування Демонстрація мультимедійних презентацій
3.	Комунікація		
3.1.	Уміти спілкуватися на теми визначення пріоритетних напрямів розвитку туризму в різних регіонах України	Лекції Семінарські заняття Самостійна робота Методи: проблемний, груповий, інтерактивний	Усне опитування, залік

4.	Автономність і відповідальність		
4.1.	Уміти планувати свою діяльність, нести персональну відповідальність, самовдосконалюватися й саморозвиватися.	Самостійна робота	Презентації, усне опитування, залік, іспит

7. Співвідношення очікуваних результатів навчання з дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання з Дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	4.1
Програмні результати навчання (назва)								
ПРН01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.		+	+	+	+		+	+
ПРН02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.	+		+	+	+	+	+	
ПРН03. Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.		+			+			
ПРН04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.		+	+	+	+		+	+
ПРН05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.	+	+	+		+	+		+
ПРН17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.			+	+	+	+	+	
ПРН20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.		+			+			+
ПРН23. Зосереджуватися на результатах при виконанні завдань та вміти їх презентувати.						+	+	+
ПРН24. Використовувати професійну термінологію, оперувати туристичною інформацією, вести дискусію та передавати власну думку в усній та письмовій формах.		+	+				+	+
ПРН27. Аналізувати особливості туристичних дестинацій та організовувати						+		+

туристично-краєзнавчу діяльність.							

8. Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти має таку структуру:

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності здобувача вищої освіти	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота здобувача вищої освіти 2. Модульна контрольна робота (МКР)	50 50

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності здобувача вищої освіти	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – іспит	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота здобувача вищої освіти 2. Модульна контрольна робота (МКР) 3. Іспит	50 20 30

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності кожного здобувача вищої освіти (аудиторна, обов'язкова позааудиторна самостійна робота (*реферат, доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе*), здійснюється за десятибальною шкалою (від 0 до 10 балів). У кінці вивчення навчального матеріалу кожного організаційного модуля викладач виставляє окремо бали за: 1) аудиторну роботу, 2) виконання однієї обов'язкової позааудиторної самостійної роботи з обраної студентом теми – як середнє значення усіх поточних оцінок з кожного виду роботи здобувача вищої освіти з округленням до цілого числа. Ці оцінки помножуються на **2** ($10 \times 2 = 20$). Таким чином, сума балів (**максимум 20+20=40**) за зазначені види роботи накопичується в рейтинговому “кошику” здобувача вищої освіти. У кінці вивчення навчального матеріалу модуля викладач виводить також середнє значення всіх поточних оцінок за виконання здобувачем вищої освіти додаткових завдань (*доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе*) (**максимум 10 балів**). Визначений середній бал за виконання додаткових завдань додається до попередньо зароблених балів. Сума балів за названі види роботи (**максимум 20+20+10=50**) є рейтинговим балом здобувача вищої освіти за роботу протягом семестру.

Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються “0” балів.

Підсумковий контроль Залік (I семестр)

Оцінка в національній шкалі (“зараховано”, “не зараховано”) та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового бала здобувачів вищої освіти за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів	–	A	}	зараховано
82 – 89 балів	–	B		
75 – 81 бал	–	C		
66 – 74 бали	–	D		
60 – 65 балів	–	E		
59 балів і нижче	–	FX.		

Здобувачі вищої освіти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують оцінку “зараховано” і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Здобувачі вищої освіти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка “зараховано” в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – **E** та бал **60**. Якщо здобувач під час заліку отримав оцінку “не зараховано”, то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка “не зараховано” в національній шкалі, оцінка **FX** – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Іспит (II семестр)

Іспит відбувається в усній формі. Здобувачі мають дати відповідь на три питання екзаменаційного білету.

В умовах **дистанційного навчання** здобувачі складають іспит в **он-лайн режимі** на інформаційній платформі Teams в реальному часі відповідно до розкладу іспитів, складеного деканатом факультету. Обов’язковою умовою складання іспиту є підключення з відеозв’язком (з персонального комп’ютера, телефону або іншого пристрою).

Здобувачі обирають екзаменаційний білет шляхом вибору його порядкового номеру. Питання екзаменаційного білету екзаменатор відправляє у чаті конференції. На підготовку для відповіді здобувачам дається 10 хв. За бажанням здобувачі можуть починати відповідати раніше відведеного часу.

Максимальний екзаменаційний бал становить **30**. Викладач оцінює відповідь здобувача вищої освіти на іспиті у 4-бальній шкалі. Ця оцінка трансформується в **екзаменаційний рейтинговий бал** у такий спосіб:

«відмінно» – 30 балів;

«добре» – 23 бали;
 «задовільно» – 18 балів;
 «незадовільно» – 0 балів.

Здобувачам вищої освіти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **63 – 70**, за рішенням кафедри може бути виставлена підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою «**відмінно**», за шкалою ЄКТС – **A**. **Підсумковий рейтинговий бал** виставляється шляхом додавання до семестрового рейтингового бала студента **30 балів**.

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за підсумковим рейтинговим балом (сума семестрового рейтингового бала та екзаменаційного бала) за таблицею:

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

Якщо здобувач вищої освіти на екзамені з дисципліни, з якої він мав семестровий рейтинговий бал **менше 42 балів**, отримує **позитивну** екзаменаційну оцінку («відмінно» («30 балів»), «добре» («23 бали»), «задовільно» («18 балів»)), то такому здобувачу виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою **лише «задовільно»**, за шкалою ЄКТС – **E**, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться **60 балів**.

Умови допуску до семестрового заліку і іспиту

При розв'язанні питання про допуск здобувачів до заліку і іспиту з туристичного краєзнавства враховується виконання ними вимог навчального плану і графіка навчального процесу. Здобувачі денної форми здобуття освіти мають відпрацювати всі пропущені аудиторні заняття з туристичного краєзнавства. Здобувач вищої освіти вважається **допущеним до семестрового заліку і іспиту**, якщо він **виконав усі види робіт**, що передбачені робочою програмою дисципліни.

Критерії оцінювання роботи здобувача вищої освіти на семінарському занятті

Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може заробити за різні види роботи під час одного семінарського заняття становить 10 балів.

№ п/п	Види роботи студента на семінарському занятті	Кількість балів	Критерії оцінки
1.	Відповідь на семінарі з основних питань обговорення теми	9-10	Правильна, ґрунтовна, повна відповідь, творче висвітлення проблем
		7-8	Правильна, але недостатньо повна, розгорнута та ґрунтовна
		4-6	Відповідь з порушенням логіки, не аргументована
		2-3	Відповідь з суттєвими помилками
		1	Відповідь що не відповідає змісту питання
		0	Неготовність здобувача вищої освіти до семінару, або відсутність здобувача вищої освіти на семінарі без поважної причини
2.	Активна участь у роботі семінару (доповнення, участь у обговоренні ключових питань теми)	8-9-10	Максимально висока активність, що свідчить про всебічну обізнаність з матеріалом
		5-6-7	Висока активність, що свідчить про фрагментарну обізнаність з матеріалом
		3-4	Середня активність, що свідчить про необізнаність з матеріалом
		1-2	Низька активність, що свідчить про не володіння матеріалом
		0	Неготовність здобувача вищої освіти до семінару, або відсутність здобувача вищої освіти на семінарі без поважної причини

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи

дотримані всі вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання.	8-9-10 балів
дотримані основні вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи, тема розкрита достатньо повно, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Водночас допущені деякі недоліки: не обґрунтовано актуальність теми, сформульовані висновки не чіткі, наявні певні неточності у викладенні матеріалу.	6-7 балів
значне недотримання вимог до написання позааудиторної самостійної роботи. Зокрема: тема розкрита лише частково, допущені фактичні помилки в змісті позааудиторної самостійної роботи, відсутній висновок, не витриманий обсяг самостійної роботи; є недоліки в оформленні.	3-4-5 балів
тема позааудиторної самостійної роботи не розкрита, виявляється істотне нерозуміння проблеми, не витриманий обсяг самостійної роботи; самостійна робота оформлена не правильно.	1-2 балів
Невиконання здобувачем вищої освіти позааудиторної самостійної роботи	0 балів

Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі здобувачі вищої освіти виконують модульні контрольні роботи з усіх дисциплін.

До кожного варіанта модульної контрольної роботи входить по три питання, що відповідають репродуктивному (рівень А), алгоритмічному (рівень В) й творчому (рівень С) рівням складності.

Зразок модульної контрольної роботи (I семестр)

Варіант № 2

1. Організаційні форми краєзнавства (рівень А).
Максимальна кількість балів – 10.
2. Внесок перших туристичних організацій у розгортання краєзнавчої роботи в Україні (Рівень В).
Максимальна кількість балів – 15.

3. Дайте комплексну краєзнавчу характеристику Придніпровського туристичного регіону (Рівень С).

Максимальна кількість балів – 25.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи (якщо модульна контрольна робота передує заліку):

Питання репродуктивного рівня (рівень А). Максимальна кількість балів – 10.

9-10 балів – виставляються за бездоганну відповідь.

6-7-8 балів – виставляються за повну відповідь, але в ній допущені деякі неточності, що не мають істотного значення.

4-5 балів – виставляються за неповну відповідь, в якій багато неточностей.

1-2-3 бали – виставляються за схематичну відповідь, в якій багато фактологічних помилок.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдання.

Питання алгоритмічного рівня (рівень В). Максимальна кількість балів – 15.

13-14-15 балів – виставляються за умови досконалого орієнтування у змісті понять, що висвітлюються, безпомилкового знання фактологічного матеріалу.

10-11-12 балів – виставляються за умови в цілому правильного висвітлення питання.

7-8-9 балів – виставляються за умови загального орієнтування в змісті проблеми.

3-4-5 балів – виставляються за умови неповного, поверхового розкриття змісту проблеми.

1-2 бали – виставляються за умови загального орієнтування в змісті проблеми з суттєвими помилками її розкриття.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдання.

Питання творчого рівня (рівень С). Максимальна кількість балів – 25.

22-23-24-25 балів – виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання поставлених завдань.

18-19-20-21 балів – виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь.

14-15-16-17 балів – виставляються за умови, що відповідь правильна, змістовна, послідовна, але містить незначні недоліки у викладі теоретичного підґрунтя.

10-11-12-13 балів – виставляються за умови, що відповідь правильна, але містить незначні недоліки, рівень самостійності в судженнях недостатній.

6-7-8-9 балів – виставляються за умови, що відповідь неповна, схематична; рівень самостійності в судженнях недостатній.

3-4-5 балів – виставляються за умови, якщо у відповіді є неточності та помилки у розкритті проблеми; рівень самостійності в судженнях недостатній.

1-2 бали – виставляються за умови, відсутності вичерпної відповіді на питання; наявності значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань студента.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдань.

Модульна контрольна робота виконується протягом двох академічних годин (1 година 20 хвилин)). Максимальний рейтинг здобувача вищої освіти за виконання модульної контрольної роботи становить 50 балів.

Зразок модульної контрольної роботи (II семестр)

Варіант № 2

1. Джерела туристично-краєзнавчих досліджень (рівень А).

Максимальна кількість балів – 4.

2. Розвиток туристичної інфраструктури в другій половині XIX – на початку XX ст., його вплив на становлення національного краєзнавства (Рівень В).

Максимальна кількість балів – 6.

3. Дайте комплексну краєзнавчу характеристику Поліського туристичного регіону (Рівень С).

Максимальна кількість балів – 10.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи (якщо модульна контрольна робота передусє іспиту):

Питання репродуктивного рівня (рівень А). Максимальна кількість балів – 4.

4 бали – виставляються за бездоганну відповідь.

3 бали – виставляються за повну відповідь, але в ній допущені деякі неточності, що не мають істотного значення.

1-2 бали – виставляються за неповну, схематичну відповідь, в якій багато неточностей, фактологічних помилок.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдання.

Питання алгоритмічного рівня (рівень В). Максимальна кількість балів – 6.

5-6 балів – виставляються за умови досконалого орієнтування у змісті понять, що висвітлюються, безпомилкового знання фактологічного матеріалу.

3-4 бали – виставляються за умови в цілому правильного висвітлення питання.

1-2 бали – виставляються за умови загального орієнтування в змісті проблеми, неповного, поверхового, з суттєвими помилками її розкриття.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдання.

Питання творчого рівня (рівень С). Максимальна кількість балів – 10.

8-9-10 балів – виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання поставлених завдань.

5-6-7 балів – виставляються за умови, що відповідь правильна, змістовна, послідовна, але містить незначні недоліки у викладі теоретичного підґрунтя та практичного розв'язання проблеми, рівень самостійності в судженнях недостатній.

3-4 бали – виставляються за умови, що відповідь неповна, схематична, є неточності та помилки у розкритті проблеми; рівень самостійності в судженнях недостатній.

1-2 бали – виставляються за умови, відсутності вичерпної відповіді на питання; наявності значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань студента.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдань.

Модульна контрольна робота виконується протягом двох академічних годин (1 година 20 хвилин)). Максимальний рейтинг здобувача вищої освіти за виконання модульної контрольної роботи становить 20 балів.

Підсумковий контроль

Залік (I семестр)

Оцінка в національній шкалі (“зараховано”, “не зараховано”) та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового бала здобувачів вищої освіти за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів	–	A	} зараховано
82 – 89 балів	–	B	
75 – 81 бал	–	C	
66 – 74 бали	–	D	
60 – 65 балів	–	E	
59 балів і нижче	–	FX.	

Здобувачі вищої освіти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують оцінку **“зараховано”** і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Здобувачі вищої освіти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка **“зараховано”** в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – **Е** та бал **60**. Якщо здобувач під час заліку отримав оцінку **“не зараховано”**, то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка **“не зараховано”** в національній шкалі, оцінка **FX** – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Іспит (II семестр)

Іспит відбувається в усній формі. Здобувачі мають дати відповідь на три питання екзаменаційного білету.

В умовах **дистанційного навчання** здобувачі складають іспит в **он-лайн режимі** на інформаційній платформі Teams в реальному часі відповідно до розкладу іспитів, складеного деканатом факультету. Обов'язковою умовою складання іспиту є підключення з відеозв'язком (з персонального комп'ютера, телефону або іншого пристрою).

Здобувачі обирають екзаменаційний білет шляхом вибору його порядкового номеру. Питання екзаменаційного білету екзаменатор відправляє у чаті конференції. На підготовку для відповіді здобувачам дається 10 хв. За бажанням здобувачі можуть починати відповідати раніше відведеного часу.

Максимальний екзаменаційний бал становить **30**. Викладач оцінює відповідь здобувача вищої освіти на іспиті у 4-бальній шкалі. Ця оцінка трансформується в **екзаменаційний рейтинговий бал** у такий спосіб:

- «відмінно» – 30 балів;
- «добре» – 23 бали;
- «задовільно» – 18 балів;
- «незадовільно» – 0 балів.

Критерії оцінювання відповіді здобувачів вищої освіти на іспиті

правильна відповідь на всі питання екзаменаційного білета, здобувач вищої освіти демонструє знання фактологічного матеріалу, основних теоретичних проблем курсу, вичерпно відповідає на додаткові запитання викладача, творчо застосовує теоретичний апарат дисципліни.	«відмінно» (30 балів)
загалом правильна відповідь на питання екзаменаційного білета, здобувач вищої освіти вміє робити аналіз і висновки, але на додаткові запитання викладача відповідає з деякими погрішностями	«добре» (23 бали)
здобувач вищої освіти під час відповіді припускається окремих помилок при висвітленні фактологічного матеріалу, частково знає відповідь на запропоновані	«задовільно» (18 балів)

питання і демонструє наявність окремих елементів самостійного мислення.	
здобувач вищої освіти не може на питання екзаменаційного білета внаслідок незнання програмного матеріалу.	«незадовільно» (0 балів)

Здобувачам вищої освіти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **63 – 70**, за рішенням кафедри може бути виставлена підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою **«відмінно»**, за шкалою ЄКТС – **А**. **Підсумковий рейтинговий бал** виставляється шляхом додавання до семестрового рейтингового бала студента **30 балів**.

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за підсумковим рейтинговим балом (сума семестрового рейтингового бала та екзаменаційного бала) за таблицею:

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

Якщо здобувач вищої освіти на екзамені з дисципліни, з якої він мав семестровий рейтинговий бал **менше 42 балів**, отримує **позитивну** екзаменаційну оцінку («відмінно» («30 балів»), «добре» («23 бали»), «задовільно» («18 балів»)), то такому здобувачу виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою **лише «задовільно»**, за шкалою ЄКТС – **Е**, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» ставиться **60 балів**.

9. Навчально-тематичний план дисципліни «Туристичне краєзнавство»

№ з/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин			
		денна форма здобуття освіти			
		Разом	зокрема		
лекції	семінарськ і заняття		самостійна робота		
Модуль 1					
<i>Змістовий модуль. Туристичне краєзнавство в системі гуманітарних дисциплін: особливості становлення, розвитку та сучасні тенденції</i>					
1.	Тема 1. Туристичне краєзнавство: теоретико-методологічні засади курсу.	16	2	4	10
2.	Тема 2. Історія становлення й розвитку краєзнавства в Україні.	22	6	6	10
3.	Тема 3. Краєзнавство та туризм, їх взаємодія в історичній ретроспективі.	20	4	6	10
4.	Тема 4. Джерела краєзнавчих дослідженнях та їх характеристика.	22	6	6	10
5.	Тема 5. Внесок дослідників у розвиток туристичного краєзнавства.	22	6	6	10
6.	Тема 6. Територіальний поділ України.	18	4	4	10
	Разом годин за модулем 1	120	28	32	60
Модуль 2					
<i>Змістовий модуль. Туристично-краєзнавчий потенціал регіонів України</i>					
1	Тема 7. Природні краєзнавчо- туристичні ресурси України.	16	2	4	10
2	Тема 8. Курортні ресурси України.	22	6	6	10
3	Тема 9. Культурно-історичні ресурси України.	20	4	6	10
4	Тема 10. Київ – туристичний центр світового значення.	22	6	6	10
5	Тема 11. Туристично-краєзнавчий потенціал західних і північних регіонів України.	22	6	6	10
6	Тема 12. Туристично-краєзнавчий потенціал східних і південних регіонів України.	18	4	4	10
	Разом годин за модулем 2	120	28	32	60
	Усього годин	240	56	64	120

10. Рекомендовані джерела:

Базова література:

1. Берест Р. Туристичне краєзнавство : тексти лекцій для студентів ВНЗ туристичного профілю / Р. Я. Берест, Л. С. Безручко., Львів : Галицька видавнича спілка, 2015. 311 с.
2. Верес К. Туристичне краєзнавство: конспект лекцій для студентів напряму підготовки 6.140103 «Туризм» денної форми навчання. Київ: НУХТ, 2015. 114 с.
3. Любчук О. К. Туристичні ресурси України [Електронний ресурс] : конспект лекцій з дисципліни «Туристичні ресурси України» для студентів спеціальності 242 «Туризм» денної форми навчання / О. К. Любчук. – Маріуполь : ПДТУ, 2017. 103 с.
4. Маланюк Т. Краєзнавство і туризм: навч. посібник. Івано-Франківськ: Вища освіта, 2017. 200 с.
5. Панкова Є. Туристичне краєзнавство: навч. посібник. Київ: Альтерпрес, 2003. 352 с.
6. Петранівський В. Туристичне краєзнавство: навч. посібник. 2-ге вид., випр. Київ: Знання, 2008. 575 с.
7. Основи краєзнавства : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / кол. авт.; за заг. ред. чл.-кор. НАНУ О. П. Реєнта. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016., 276 с.

Додаткова література:

1. Бейдик О. Рекреаційні ресурси України: навч. посібник. 3-е вид., перероб. та доп. Київ: Альтерпрес, 2011. 462 с.
2. Дем'янчук Г. Українське краєзнавство: сторінки історії. Київ: Просвіта, 2006. 296 с.
3. Інгульський степ: Історія, краєзнавство, родовід, джерела, спадщина [Текст] : альманах. / [упоряд. В. А. Сердюк]. Львів: Бадікова Н. О., 2017. Вип. V. 2020. 455 с.
4. Костиця М. Українське географічне краєзнавство: історія, методологія, постаті, практика: монографія. Житомир: Косенко, 2006. 444 с.
5. Література про Одеську область за 2018 [Електронний ресурс] : наук.-допоміж. бібліогр. покажч. / Департамент культури, національностей релігій та охорони об'єктів культур. спадщини Одес. облдержадмін; Одес. обл. універс.б-ка ім. М. Грушевського; від. краєзнавч. літ. і бібліогр.; [підгот. Т. О. Андросова; бібліогр. матеріали підгот., комп'ют. набір Т. С. Ступаченко, ред. Т. О. Андросова; відп. за вип. О.А. Булгакова]. Одеса, 2021.
6. Краєзнавство: метод. реком. для викладачів / упоряд. Г.Л.Демочко. Харків : ХНМУ, 2020. 24 с.
7. Любіцева О. Туристичні ресурси України: навч. посібник. Київ: Альтерпрес, 2007. 369 с.

8. Прокопчук В.С. Краєзнавство: навч. посібник для студентів ВНЗ. Київ: Кондор, 2011. 338 с.
9. Грановська В.Г., Морозов О.В., Крикунова В.М., Морозова О.С. Туризм і природно-рекреаційний потенціал. Словник-довідник. Херсон : «Олді+», 2020. 236 с.

11. Інформаційні ресурси:

1. Туристична бібліотека. Все про туризм. URL: <https://tourlib.net/ua.htm>
2. Наукова періодика України. URL: <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334>

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання якого передбачає навчальна дисципліна

Мультимедійне обладнання; програми Microsoft Word, Microsoft Power Point, додатки платформи для дистанційного навчання Microsoft Office 365.